

نظریه سطح بندی دولت محلی

از : دکتر محمدرضا حافظ نیا- استاد جغرافیای سیاسی دانشگاه تربیت مدرس - خرداد ۱۳۹۳

دولت محلی به عنوان نهاد و سازو کار اجرایی برای اداره امور محلی را بر اساس تعاریف و تلقی های مختلف، می توان در چهار الگو به شرح زیر سطح بندی کرد:

۱- **نازالتترین سطح دولت محلی مدیریت شهرداریها است**، که فلسفه آن تامین نیازهای فضایی شهروندان ساکن در زیستگاه شهری است.

۲- **سطح دوم ترکیب شهرداری و شورای شهر است**؛ که شورای شهر از طرف مردم برای تدوین مقررات فضایی، شهر زیستی، و سازمان شهرداری و نیز امور نظارتی، انتخاب می شود. شهردار نیز ممکن است بصورت مستقیم از طرف مردم و یا به وسیله شورای شهر یا به روش دیگری انتخاب گردد. در این سطح به فرایند تعامل دو نهاد مزبور در اداره امور فضایی شهروندان، می توان دولت محلی اطلاق نمود.

۳- **ترکیب شورای شهر و شهرداری به اضافه نهاد فرمانداری و شورای اداری شهرستان مربوطه**؛ فرماندار نماینده سیاسی حکومت و دولت مرکزی و همچنین رئیس شورای اداری شهرستان است. اعضای شورای اداری در شهرستان و نیز استان شامل نمایندگان وزارتخانه ها و سازمانهای حکومتی و دولتی و هیات وزیران در سطح محلی هستند که مسئولیت رسمی کلیه امور محلی در ابعاد مختلف جغرافیایی، سیاسی، امنیتی، قضایی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و عمرانی شهروندان در سطح محلی (شهر، روستا، دهستان، بخش و شهرستان) را بعهده دارند. فرمانداران به همراه شوراهای رسمی نظیر شورای اداری، شورای تامین و غیره در قلمرو جغرافیایی ماموریت خویش (شهرستان)، به عنوان نماینده حکومت و دولت مرکزی (که خود آن نیز بر پایه فرایندهای دموکراتیک مقیاس ملی و با رای شهروندان کل کشور انتخاب شده است) مسئولیت اجرای سیاست های عمومی کشور در ارتباط با وزارتخانه ها، موسسات و شرکت های دولتی و سایر دستگاههایی که به نحوی از بودجه عمومی کشور استفاده می نمایند را بعهده دار می باشد. در واقع اداره امور محلی شهروندان در حوزه های مختلف اعم از فضایی/جغرافیایی و غیر فضایی، در تعامل بین نهادهای فرمانداری، شورای اداری، شورای محلی، و مدیریت شهرداری انجام پذیر می باشد. بنابراین به ترکیب همه این چهار نهاد که امور محلی را مدیریت میکنند می توان دولت محلی اطلاق نمود.

۴- **الگوی چهارم عبارتست از تعامل تمامی بازیگران قانونی و رسمی در اداره امور محلی**: در این الگو بازیگران زیر در تعامل با یکدیگر امور محلی را مدیریت میکنند. فرماندار (تهران)، شورای اداری (تهران)، شورای محلی (شورای اسلامی شهر تهران)، مدیریت شهری (شهرداری تهران)، و نهادهای مدنی (اتحادیه های صنفی، شورای اصناف، احزاب سیاسی، سازمانهای غیر حکومتی، نهاد های دینی و مذهبی، و در ایران و جوامع اسلامی نهاد امام جمعه شهر، نماینده محل در پارلمان ملی و ...)، که هر کدام از آنها در اداره امور محلی نقشی آفرینی می کنند. بنابراین به الگوی تعاملی مدیریت امور محلی توسط نهادهای مزبور که جنبه رسمی و قانونی دارند، می توان دولت محلی اطلاق نمود.